

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Diarienummer: KS 2025–1260

Yttrande

Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61), S2025/01111

Svenska kyrkan har granskat betänkandet utifrån sin grundläggande människosyn om varje människas fulla och lika värde och med utgångspunkt i grundläggande mänskliga rättigheter, så som de uttrycks i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Barn intar en särställning i kristen tro, vilket gör att barnrättsperspektivet och barnets bästa har varit vägledande i detta yttrande. Enligt kristen människosyn är alla barn älskade av Gud oavsett vilken vägen till föräldraskap varit eller hur deras familjer ser ut. Familjer kan se ut på många sätt och biologiska familjeband är inte de enda som kan utgöra grund för en familj. Svenska kyrkan är för ett mångfaldigt samhälle, som också kan rymma en mångfald av familjekonstellationer.

Svenska kyrkans diakonala perspektiv sätter omsorg och medmänsklighet i fokus, särskilt för den som befinner sig i en utsatt position. Barn som övergivits eller av andra anledningar står utan familj eller omvårdnad är kanske i den mest utsatta situation en människa kan hamna i. Svenska kyrkan utgår i det följande också från ett själavårdande perspektiv, där människans psykiska och existentiella hälsa värnas.

Förslagen för adoptionsverksamheten framåt och om stöd till adopterade och deras familjer

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget att Sverige bör ratificera konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden. Svenska kyrkan har ett starkt engagemang för mänskliga rättigheter, däribland barnets rättigheter. Det är angeläget i relation till internationella adoptioner, att även konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden ratificeras.

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget om en offentlig ursäkt till adopterade personer och deras familjer, vars rättigheter har kränkts eller där misstankar om oegentligheter inte följts upp. Det är angeläget att regeringen för en lyhörd dialog med de som berörs för att gemensamt komma fram till en form för ursakten som upplevs som meningsfull och respektfull. Vidare konstaterar Svenska kyrkan att kyrkor och trossamfund, liksom andra aktörer, har ett eget arbete att göra i form av självrannsakan kring vilken roll de har haft i att barns rättigheter kan ha kränkts.

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget om ett stärkt och långsiktigt adoptionsspecifikt stöd till adopterade personer och deras familjer. Svenska kyrkan uppmanar därtill regeringen att ta tillvara Svenska kyrkans och andra religiösa samfunds kompetens och vana att möta människors religiösa, andliga och existentiella frågor. I betänkandet nämns barnets rätt till kultur och språk frekvent. Svenska kyrkan vill lyfta att även religion och andlighet kan finnas som en del av adopterades och deras familjers behov av stöd kring identitet, språk och kultur.

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget om ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor. Svenska kyrkan anser att regeringen bör överväga att skilja uppdraget att granska och

godkänna adoptioner från uppdraget att samla kunskap och erbjuda stöd till adopterade och deras familjer. Uppdraget att samla kunskap och ge stöd kan exempelvis ges till ett universitet, som man valt att göra när det gäller mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, genom Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet.

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget om ekonomiskt bidrag för resa till ursprungslandet samt utreda förutsättningarna för inrättande av en nationell DNA-databas för adopterade personer. Svenska kyrkan anser att i ljuset av att det har förekommit oegentligheter är det viktigt att svenska staten underlättar för de adopterade som vill söka sitt ursprung. Förutsättningarna för inrättandet av en nationell DNA-databas för adopterade personer måste inkludera såväl starkt integritetsskydd som frivillighet.

Inom Svenska kyrkan finns, liksom i Sverige i stort, olika åsikter om förmedling av internationell adoption kan reformeras så att barnets rättigheter respekteras eller om sådan förmedling bör upphöra utifrån barnets bästa. Utredarens granskning av adoptionsärenden visar att oegentligheter har förekommit historiskt men även i nutid. Det innebär att det finns barn som förmedlats för internationell adoption som har fått sina rättigheter kränkta. Det svenska internationella adoptionssystemet har inte i tillräcklig grad vidtagit åtgärder för att förebygga rättighetskränkningar.

Utredaren menar att svenska myndigheter inte har möjlighet eller ens rätt att fullt ut kontrollera de processer som genomförs i andra länder. Därmed kan inte Sverige garantera att oegentligheter inte förekommer vid förmedling av internationell adoption vilket kan få katastrofala konsekvenser för barnet och barnets föräldrar.

För Svenska kyrkan är det avgörande att ett system för att förmedla barn för internationell adoption säkerställer att barnets rättigheter respekteras. Det framgår av utredningen att kontroller och striktare regelverk innebär att rättssäkerheten och barns rättigheter har stärkts inom förmedlingsverksamheten under de senaste åren. Svenska kyrkan anser därför att en kompletterande utredning bör få i uppdrag att se över vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas och hur samverkan kan förbättras nationellt och internationellt för att ytterligare stärka rättssäkerheten och barnets rättigheter vid förmedling av internationella adoptioner såväl på systemnivå som på individnivå. Under tiden en sådan översyn pågår bör regeringen överväga om förmedling av nya internationella adoptioner ska få påbörjas.

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget om stärkt kontroll och ökat statligt ansvar vid adoptioner över landsgränser, som sker utanför förmedlingsverksamheten. Det är dock viktigt att möjligheten kvarstår för anhörigadoptioner eller andra adoptioner där en stark anknytning redan finns, i den globaliserade värld vi lever. Processerna vara rättssäkra och barnets bästa alltid komma först.

Svenska kyrkan vill framföra att även funktionsrättsorganisationer borde ha inkluderats som remissinstanser då många barn som adopterats internationellt har särskilda behov på grund av funktionsnedsättningar.

Uppsala 16 september 2025

Martin Modéus
Ärkebiskop, ordförande

Karin Sarja
Avdelningschef